

RETTEVEJLEDNING
Ordinær eksamen
EU-ret, BA(jur)
maj 2021

Opgave 1

Den første hindring er, at Lea skal betale et ekstra gebyr for højskoleopholdet. Da Lea betaler en høj pris for opholdet, er det nærliggende, at hun modtager en tjenesteydelse. Derfor bør det overvejes, om forholdet er omfattet af servicedirektivet, direktiv 2006/123. Forholdet synes ikke at være omfattet af de aktiviteter, der er undtaget fra direktivet, jf. art. 2 (EU-retten, s. 755 f.), og derfor er direktivets art. 20, stk. 2, som pålægger tjenesteydere ikke at diskriminere modtagere, anvendelig, jf. EU-retten, s. 779. Der synes ikke at være nogen saglig begrundelse for at anvende højere gebyrer for udenlandske statsborgere, hvorfor der er tale om diskrimination i strid med den angivne bestemmelse. Nogle studerende overser servicedirektivet og anvender i stedet TEUF art. 56, og endnu flere studerende overser, at det drejer sig om levering af tjenesteydelser, og anvender i stedet TEUF art. 18 (eller måske opholdsdirektivets art. 24, stk. 1). I dette tilfælde skal de studerende dog stadig se, at de nævnte bestemmelser ikke forpligter private.

Medlemsstaterne må gerne helt afskære muligheden for at tage studiestøtte med til udlandet, og derfor kan det ikke kritiseres, at medlemsstat A afviser at yde studiestøtte, jf. EU-retten, s. 516. Det kan som udgangspunkt heller ikke kritiseres, at medlemsstat B ikke vil betale studiestøtte, da unionsborgere normalt først har ret hertil, efter de har opnået ret til tidsubegrænset ophold, jf. opholdsdirektivets art. 24, stk. 2. Nogle studerende konstaterer, at Lea ikke er erhvervsaktiv, da hun oprindeligt søger om studiestøtte i medlemsstat B, men som opgaven er formuleret, bør det også vurderes, om hendes status senere ændres, således at hun kan opnå ret til studiestøtte. Det skal derfor overvejes, om Lea er arbejdstager pga. sit praktikjob på avisen i medlemsstat B, idet en sådan status vil sikre hende ret til studiestøtte på samme vilkår som borgerne i medlemsstat B. Det forhold, at hun ikke får løn, behøver ikke at udelukke, at hun er arbejdstager, forudsat hun dog modtager et vederlag, evt. i form af naturalier, jf. EU-retten, s. 526. Dette krav er dog næppe opfyldt her, selvom hun får dækket sine udgifter til erhvervelse af kørekortet, får stillet en bil til rådighed og får nogle måltider i forbindelse med praktikjobbet på avisen. Hvis man ikke desto mindre antager, at vederlagskravet er opfyldt, skal det stadig overvejes, om de øvrige krav er opfyldt. Omfanget (20 timer) er tilstrækkeligt, og det må antages, at hun som praktikant leverer et reelt arbejde. Hun er formentlig også underlagt arbejdsgiverens instrukser, og derfor synes de øvrige betingelser for at være arbejdstager at være opfyldt, jf. EU-retten, s. 522 ff.

Forudsat at Lea ikke er arbejdstager, kan myndighederne stille krav om tilstrækkelige midler til at kunne forsørge sig selv og til en sygeforsikring. Hvis man antager, at Lea er studerende ved en "godkendt institution" (hvilket opgaveteksten indikerer), kan hun dog slippe med at skrive en erklæring om at have tilstrækkelige midler til sit ophold (og en sygeforsikring), jf. opholdsdirektivets art. 7, stk. 1, litra c (EU-retten, s. 476). I denne situation kan der således ikke stilles det dokumentationskrav, som opgaven lægger op til. Selvom medlemsstat B således ikke kan stille dokumentationskravet på den måde, den gør, lægger opgaven op til, at det er tvivlsomt, om hun har tilstrækkelige midler (sygeforsikringen nævnes slet ikke i opgaven). Det forhold, at hun er sikret kost og logi på højskolen, er således ikke nok, idet det må antages, at man også skal have midler til at dække andre nødvendige udgifter. Tilstrækkelige midler kræver, at man har (fået stillet) et beløb til rådighed, der matcher kravene i direktivets art. 8, stk. 4. Selvom man kan argumentere for, at der skal tages

hensyn til værdien af kost og logi, er det nærliggende, at man derudover skal have et vist rådighedsbeløb. Vi har ikke oplysninger om, at der er familie eller andre, der stiller midler til rådighed for hende, jf. C-200/02, *Zhu og Chen* samt EU-retten, s. 477.

Kørekortdirektivet, direktiv 2006/126, stiller krav om, at man skal have sædvanlig bopæl i den medlemsstat, hvor man tager kørekortet. Det indebærer, at man som udgangspunkt skal opholde sig 185 dage om året i landet, jf. EU-retten, s. 919. Dette krav opfylder Lea ikke, og kørekortet er derfor udstedt i strid med direktivet. Ikke desto mindre er det udstedt, og i den situation kan man ikke i medlemsstat A nægte at anerkende kørekortet. Domstolen har alene tilladt en fravigelse af pligten til gensidig anerkendelse, hvor det af selve kørekortet fremgår, at betingelsen ikke er opfyldt, jf. EU-retten, s. 926. Det er ikke oplagt, at det er tilfældet her, og derfor er bøden ikke berettiget.

Opgave 2

Afgifterne i medlemsstat Z:

For så vidt angår afgifterne i medlemsstat Z er disse, fra 1. januar 2021, i strid med direktivet. Det betyder, at efter den dato betaler AirZ 0,3 EUR for meget i afgift pr. liter brændstof. Det forekommer ikke nærliggende, at denne konflikt kan løses ved direktivkonform fortolkning af national ret, men derimod synes direktivet at opfylde kravene til, at AirZ kan påberåbe sig dette umiddelbart over for medlemsstat Z. Virksomheden har som udgangspunkt ret til tilbagebetaling af det, den har betalt for meget, jf. EU-retten, s. 191 ff. Det må gælde for de afgifter, den har betalt for første kvartal 2021. De studerende bør nævne, at der ikke er nogen tilbagebetalingspligt, hvis der er sket overvæltning på næste omsætningsled. Opgavens oplysninger kunne tyde på, at AirZ måske har overvæltet afgifterne (idet det anføres, at virksomheden mister sin konkurrenceevne), men hvis de lider omsætningstab som følge af dette, vil de ikke nødvendigvis opnå en ubegrundet berigelse, hvis man tilbagebetaler. Hvis tilbagebetalingen ikke dækker hele det tab, der er lidt, kan man overveje, om medlemsstat Z ydermere er erstatningsansvarlig.

For så vidt angår de afgifter, der endnu ikke er betalt, kan AirZ i princippet nægte at betale dem, under henvisning til at opkrævningen er i strid med EU-retten. Hvis dette resulterer i, at AirZ bliver genstand for en sag, kan der evt. ske forelæggelse efter art. 267 TEUF. AirZ har derimod ikke mulighed for at indlede et traktatbrudssøgsmål ved Domstolen, men kan evt. overtale Kommissionen til at gøre dette efter art. 258 TEUF.

For så vidt angår de afgifter, der opkræves før direktivet træder i kraft, synes dette ikke umiddelbart at være i strid med EU-retten, idet de hverken forekommer at være diskriminerende eller protektionistiske, og dermed er de ikke i strid med art. 110. Man kan overveje, om de kan udgøre en restriktion for den frie udveksling af tjenesteydelser, idet de gør det dyrere at drive luftfartsvirksomhed, men nyere praksis tyder på, at art. 56 normalt ikke forbyder ikkediskriminerende afgifter, jf. EU-retten, s. 638 (som dog kun er hovedtræk). Da man ved at pålægge afgiften gør en bestemt type varer mindre attraktive, er der notifikationspligt efter direktiv 2015/1535, art. 1, stk. 1, litra f, punkt iii, og EU-retten, s. 701. Hvis de har forsømt at notificere, vil afgiften ikke kunne blive opkrævet, og konsekvensen må være, at den skal tilbagebetales, jf. EU-retten, s. 706 f.

Afgifterne i medlemsstat Y:

For så vidt angår afgifterne opkrævet i medlemsstat Y er der ligeledes sket en overtrædelse af direktivet. Konflikten mellem national ret og direktivet kan ikke løses ved direktivkonform fortolkning, men derimod kan AirZ påberåbe sig direktivet umiddelbart over for medlemsstat Y (dog ikke over for Flexair, da direktiver ikke kan have horisontal effekt). Det giver anledning til at overveje, at medlemsstat Y bliver erstatningsansvarlig over for AirZ. Herved skal de tre betingelser for medlemsstatens erstatningsansvar gennemgås, jf. EU-retten, s. 198 ff. Den første betingelse er, at der skal være overtrådt en bestemmelse, som har til formål at tillægge private rettigheder. Denne betingelse er mest nærliggende ikke opfyldt, idet formålet med fastsættelsen af en mindsteafgift er at tilgodese klimaet – derimod ikke at beskytte private. Det forhold, at maksimumafgiften må antages at have til formål at beskytte private (mod konkurrencefordrejning) synes ikke at få den betydning, at direktivet i sin helhed, herunder mindsteafgiften, har til formål at give private rettigheder. Den anden betingelse, om at der er tale om en tiltrækkeligt kvalificeret overtrædelse, er opfyldt, idet direktivets maksimumkrav ikke efterlader nogen tvivl om medlemsstaternes forpligtelser. Kravet om årsagsforbindelse er sværere at vurdere, og opgaven indeholder ikke tilstrækkelige oplysninger til at afgøre dette.

Det kan overvejes, om der er tale om en notifikationspligtig foranstaltning, jf. direktiv 2015/1535 art. 1, stk. 1, litra f, punkt iii. Umiddelbart synes det at være tilfældet, men det kan overvejes, om notifikationspligten ophører pga. den undtagelse, der findes i direktivets art. 7, hvorefter pligten ikke gælder, hvor en medlemsstat opfylder sine forpligtelser efter EU-retten. På den ene side indføres afgiften af medlemsstat Y som led i en implementering af et direktiv, men på den anden side er der tale om en forkert implementering. Der er her plads til, at de studerende kan argumentere for forskellige løsninger.

Fremadrettet kan AirZ måske sagsøge medlemsstat Y ved de nationale domstole med henblik for at få fastslået, at afgiften er i strid med direktivet. Vi kender dog ikke de nationale procesregler, herunder kravene for at have søgsmålskompetence, og derfor kan vi ikke afgøre, om de har ret hertil. AirZ har ikke mulighed for at sagsøge medlemsstat Y ved Domstolen, men kan evt. opfordre Kommissionen eller medlemsstat Z til at indlede et traktatbrudssøgsmål efter art. 258 og 259 TEUF.